

Παράγοντες επιτυχίας των νέων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης

© 123rf, Manuela Ferreira

Τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) των κρατών μελών για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει: να καθοδηγούνται από τη ζήτηση, να είναι προσανατολισμένα στα αποτελέσματα, απαλλαγμένα από λάθη και πλήρως ενσωματωμένα στην υπόλοιπη αναπτυξιακή στήριξη για τις αγροτικές περιοχές. Αυτές οι βασικές απαιτήσεις προέκυψαν ως συμπεράσματα ενός σεμιναρίου υψηλών προδιαγραφών του ΕΔΑΑ που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2012 με σκοπό να διερευνηθούν οι παράγοντες που θα συντελέσουν στον επιτυχή προγραμματισμό για τα ΠΑΑ επόμενης γενιάς. Οι όροι «μεσιτεία καινοτομίας», «οικολογικός προσανατολισμός», «επιμερισμένη διαχείριση» και «χρηστή διακυβέρνηση» επισημάνθηκαν επίσης στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ ως ουσιώδεις στόχοι για επιτυχή προγραμματισμό των ΠΑΑ.

Οι προτάσεις για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020 βασίζονται στις εμπειρίες των προηγούμενων περιόδων προγραμματισμού και ενισχύουν τη θέση της αγροτικής ανάπτυξης ως σημαντικής συνιστώσας της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ).

Σημαντικά ζητήματα, όπως οι τάσεις παγκοσμιοποίησης, η δημοσιονομική λιτότητα και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα συνιστούν ένα πλαίσιο προκλήσεων για την ανάπτυξη των νέων ΠΑΑ. Τα ζητήματα αυτά επισημάνθηκαν στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ ως ουσιώδη στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους υπεύθυνους προγραμματισμού ΠΑΑ.

Χρηματοδοτείται από την:

της συμπληρωματικότητας μεταξύ των δύο πυλώνων της ΚΓΠ και στην προστασία των ποικίλλων πλεονεκτημάτων που προσφέρουν οι δράσεις των ΠΑΑ για τους πολίτες όλων των κρατών μελών.

«Πρέπει να καταρτιστούν ΠΑΑ τα οποία να μπορούν να αναφέρουν εύκολα επαληθεύσιμα αποτελέσματα, να στοχεύουν καλύτερα στις πραγματικές αναπτυξιακές ανάγκες των αγροτικών περιφερειών και να είναι κατάλληλα ενσωματωμένα στην υπόλοιπη χρηματοδότηση. Οι υπεύθυνοι προγραμματισμού ΠΑΑ θα πρέπει επίσης να δώσουν υψηλή προτεραιότητα στον περιορισμό των σφαλμάτων.»

Επίτροπος Dacian Cioloș

Η δημιουργία των νέων ΠΑΑ

«Ξεκινήστε νωρίς» ήταν το πρώτο μήνυμα προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στον προγραμματισμό ΠΑΑ. Τονίζοντας αυτόν τον παράγοντα επιτυχίας, η ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης συνεργάζεται ήδη με τα κράτη μέλη για τη διοργάνωση εγχώριων εργαστηρίων για τους υπεύθυνους προγραμματισμού ΠΑΑ. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης των συναντήσεων θα περιλαμβάνουν διευκρινίσεις σχετικά με τα προτεινόμενα εργαλεία χρηματοοικονομικής διαχείρισης και τα νέα διοικητικά συστήματα για την περίοδο 2014-2020.

Στο πλαίσιο των συζητήσεων για τα έγγραφα θέσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανά χώρα¹ που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια των επισκέψεων της Επιτροπής στα κράτη μέλη, θα αποσαφηνιστούν επίσης ζητήματα σχετικά με τον προγραμματισμό ΠΑΑ. Καίριες προτεραιότητες για όλους τους εμπλεκόμενους είναι, μεταξύ άλλων, η αποφυγή συνήθων προβλημάτων που διαπιστώθηκαν σε προηγούμενα ΠΑΑ και η εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων που θα καλύπτουν επιτυχώς τον συνδυασμό των διαφόρων εργασιών προγραμματισμού.

Οι εισηγητές και οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο (στο οποίο παρευρέθηκαν εκατοντάδες συμμετέχοντες, μεταξύ των οποίων αξιωματούχοι διαχειριστικών αρχών και οργανισμών πληρωμών, ο Επίτροπος Cioloș και ανώτεροι υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) αναγνώρισαν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι προγραμματισμού ΠΑΑ. Με τον τρόπο αυτόν αναγνώρισαν ότι η επιτυχία του έργου των υπευθύνων προγραμματισμού εξαρτάται από τον σχεδιασμό ΠΑΑ ικανών να συμβάλουν σημαντικά στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ο Επίτροπος Cioloș επανέλαβε τα σημεία αυτά και ενθάρρυνε τους συμμετέχοντες να συμβάλουν στην κατάρτιση ΠΑΑ που θα καταδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης στους εν λόγω τομείς. Σημείωσε ότι η ενισχυμένη προβολή των αποτελεσμάτων, σε συνδυασμό με τη μείωση των ποσοστών σφαλμάτων, θα συνέβαλε στην περαιτέρω ενίσχυση

Στις αδυναμίες των προηγούμενων περιόδων προγραμματισμού ΠΑΑ περιλαμβάνονται οι εξής:

- Ανεπαρκής ποσοτικοποίηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος (δείκτες).
- Ανεπαρκής στόχευση για την επίτευξη ποσοτικοποιημένων στόχων και την επιλογή σχεδίων βέλτιστων πρακτικών.
- Αδύναμες συσχετίσεις μεταξύ στρατηγικής και επιλεγμένων δραστηριοτήτων (ανεπαρκές σκεπτικό παρέμβασης).
- Έλλειψη σαφούς προσδιορισμού αναπτυξιακών αναγκών στις περιοχές των ΠΑΑ.

¹ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενεργεί διυπηρεσιακές διαβουλεύσεις με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί «εγγράφων θέσης» στα οποία εξετάζονται συγκεκριμένα σημεία που αφορούν τις ιδιαιτερότητες των επιλογών αγροτικής ανάπτυξης σε κάθε κράτος μέλος.

Απλουστευμένα ΠΑΑ

Η απλούστευση των συστημάτων ΠΑΑ εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό καθήκον των υπευθύνων προγραμματισμού. Τα κράτη μέλη καλούνται να συνεργαστούν στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τους προσεχείς μήνες για την ανάπτυξη συστημάτων απλούστευσης των διαδικασιών προγραμματισμού και υλοποίησης των ΠΑΑ.

Η τακτική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ εθνικού επιπέδου και επιπέδου ΕΕ είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διευκόλυνση της ευθυγράμμισης των ΠΑΑ με το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο (ΚΣΠ). Οι δράσεις απλούστευσης που επηρεάζονται από το ΚΣΠ θα πρέπει να συμβάλουν στην εισαγωγή κανόνων φιλικότερων προς το χρήστη, οι οποίοι θα καθιστούν τα νέα ΠΑΑ πιο προσίτα και κατανοητά για τους δικαιούχους.

Στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ, οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι η εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών σε όλες τις φάσεις προγραμματισμού των ΠΑΑ αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας για την επίτευξη των στόχων απλούστευσης. Η επιτυχία του προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης εξαρτάται από τη θέσπιση διαδικασιών ισχυρής εταιρικής σχέσης και χρηστής διακυβέρνησης με σκοπό τη διασφάλιση απρόσκοπτης επικοινωνίας μεταξύ των πολυάριθμων εταίρων που λαμβάνουν μέρος στην προετοιμασία των ΠΑΑ.

Ο συντονισμός της συνεργασίας και η καλή επικοινωνία που είναι αναγκαία μεταξύ των αρχών ΠΑΑ και των ομολόγων τους από άλλα αναπτυξιακά προγράμματα αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιοποίηση των συνεργειών και για τη διασφάλιση της κατάρτισης απόλυτα ολοκληρωμένων προγραμμάτων, προσαρμοσμένων στις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες.

Σημαντικά οφέλη απορρέουν από τις συμφωνίες συνεργασίας και από κοινού εργασίας. Τα εν λόγω εργαλεία συμβάλλουν στην ανάπτυξη και βελτιστοποίηση του κρίσιμου όγκου πολυτομεακής εμπειρογνωμοσύνης που απαιτείται για τον επιτυχή προγραμματισμό ΠΑΑ. Ο διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι ουσιώδους σημασίας για την ενίσχυση της διαφάνειας και την καλύτερη κατανόηση μιας πολιτικής που θεωρείται πολύπλοκη. Αυτές οι προσεγγίσεις εταιρικής σχέσης αντιπροσωπεύουν αρχές χρηστής διακυβέρνησης για επιτυχή προγραμματισμό, οι οποίες προάγονται από τη ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και το ΕΔΑΑ.

Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών από πρώιμο στάδιο στο σχεδιασμό διαφανών διαδικασιών λήψης αποφάσεων είναι μια δοκιμασμένη μέθοδος ελαχιστοποίησης του κινδύνου

σφαλμάτων σε μεταγενέστερο στάδιο. Οι εταίροι μπορούν επίσης να υποβάλλουν πολύτιμες προτάσεις και ιδέες για την αντιμετώπιση προκλήσεων προγραμματισμού που συνδέονται με την εξισορρόπηση των καθκόντων απλούστευσης με τα καθήκοντα μείωσης των ποσοστών σφαλμάτων. Η επίτευξη της ισορροπίας αυτής θα συμβάλει στη διασφάλιση, παραδείγματος χάρι, του προγραμματισμού απλών όρων επιλεξιμότητας που γίνονται κατανοητοί από τους δικαιούχους. Οι περίπλοκοι όροι πρέπει να αποφεύγονται. Τα απλουστευμένα συστήματα μπορούν να διασφαλίσουν καλύτερη συμμόρφωση με τους όρους επιλεξιμότητας και μείωση του ποσοστού σφαλμάτων.

ΠΑΑ χωρίς σφάλματα

Τα ποσοστά σφαλμάτων των ΠΑΑ αυξήθηκαν σε μη αποδεκτά επίπεδα την περίοδο 2007-2013. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι προγραμματισμού των νέων ΠΑΑ θα πρέπει να εξετάσουν πιο προσεκτικά από ό,τι στο παρελθόν τα αίτια πιθανών σφαλμάτων και τις διαδικασίες που μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή για τον μετριασμό των προβλημάτων ελέγχου.

Η μείωση των ποσοστών σφαλμάτων των ΠΑΑ είναι ουσιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της ακεραιότητας της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης και των σχετικών προγραμμάτων. Η προστασία των δημόσιων πόρων και η διατήρηση της αξιοπιστίας της δραστηριότητας των ΠΑΑ για τους πολίτες των κρατών μελών υπογραμμίζεται ως καίρια προτεραιότητα για την επιτυχία του προγραμματισμού. Σημαντικό σημείο αφετηρίας εν προκειμένω είναι να διασφαλιστεί ότι όλες οι προτάσεις για δράσεις ΠΑΑ και στήριξη των ΠΑΑ θα βασίζονται σε ακριβή και επαληθευμένη εκτίμηση της ζήτησης.

Τα ανώτατα χρηματοδοτικά όρια των νέων ΠΑΑ θα συμφωνηθούν ανά μέτρο (δηλαδή όχι όπως στο παρελθόν ανά άξονα). Το γεγονός αυτό καθιστά ακόμη πιο αναγκαία την προσεκτική και ρεαλιστική εκτίμηση της πραγματικής ζήτησης που αναμένεται να υπάρξει για τις προτεινόμενες δραστηριότητες κάθε μέτρου. Οι εργασίες προσδιορισμού του περιεχομένου της ανάλυσης SWOT έχουν καίρια σημασία για την παροχή πληροφόρησης και τον προσδιορισμό των πραγματικών επιπέδων ζήτησης.

Η ορθή ανάλυση της ζήτησης μειώνει τις πιθανότητες άσκησης πιέσεων για τη χρήση περιορισμένων πόρων ΠΑΑ για μη επιλέξιμες δραστηριότητες.

Ως εκ τούτου, οι προσεγγίσεις με γνώμονα τη ζήτηση για επιτυχία προγραμματισμό ΠΑΑ θα πρέπει να προχωρούν πέραν της χρήσης συμβατικών δεικτών ζήτησης, όπως τα επίπεδα ανεργίας, τα στοιχεία ΑΕγχΠ, τα είδη προτεραιότητας κ.λπ. Στις ποιοτικές προσεγγίσεις της ανάλυσης ζήτησης θα πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη η ικανότητα απορρόφησης μιας περιοχής για κάθε δράση ΠΑΑ που προτείνεται σε επίπεδο μέτρου.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση της ικανότητας απορρόφησης μπορεί να λάβει υπόψη παράγοντες όπως: προβλέψεις για τη διαθεσιμότητα πιθανής συγχρηματοδότησης από διάφορες ομάδες-στόχους· παροχή κινήτρων σε ομάδες-στόχους για συμμετοχή σε συστήματα ενίσχυσης ΠΑΑ· και άλλα ζητήματα, όπως δεξιότητες ή υποδομές που μπορεί να επηρεάζουν (θετικά ή αρνητικά) την ικανότητα απορρόφησης και τη σχετική ζήτηση πόρων ΠΑΑ σε μια περιοχή.

Οι οργανισμοί πληρωμών υποχρεούνται να πιστοποιούν ότι η επιλογή και ο σχεδιασμός των μέτρων ΠΑΑ δεν εγείρει κινδύνους σφαλμάτων. Ως εκ τούτου, η επιμερισμένη διαχείριση της διαδικασίας προγραμματισμού μεταξύ των διαχειριστικών αρχών, των οργανισμών πληρωμών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών προάγεται ως συνετός και ρεαλιστικός παράγοντας επιτυχίας για τον προγραμματισμό ΠΑΑ.

Έλεγχος ΠΑΑ

Ένας άλλος στόχος για τους υπεύθυνους προγραμματισμού που έχουν ως καθήκον τη μείωση των πιθανοτήτων σφάλματος είναι η καθιέρωση άρτιων διαδικασιών για την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων ΠΑΑ. Αυτό ισχύει για τον έλεγχο των δαπανών και για την επαλήθευση ότι τα χρήματα δαπανώνται για τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Αποτελεσματικές διαδικασίες ελέγχου πρέπει να προγραμματίζονται με σκοπό:

- τη διασφάλιση της επιλογής επιλέξιμων σχεδίων για τα οποία υπάρχει έντονη ζήτηση και τα οποία διαθέτουν παράλληλα δυνατότητες σαφούς συνεισφοράς στους στόχους των ΠΑΑ· και
- την παρακολούθηση της εκτέλεσης εγκεκριμένων σχεδίων ώστε να επαληθεύεται ότι δεν περιέχουν σφάλματα.

Εκτός από τον προγραμματισμό άρτιων και διαφανών διαδικασιών για τους εν λόγω ελέγχους, για την επιτυχία των ΠΑΑ πρέπει να διασφαλίζεται επίσης ότι υπάρχουν επαρκείς δεξιότητες και ικανότητες την κατάλληλη στιγμή, στο κατάλληλο σημείο, για την αποτελεσματική εφαρμογή των ελέγχων.

Η συνάφεια ενός ισχυρού συνόλου δεξιοτήτων και συστημάτων για τη στόχευση και την παρακολούθηση της στήριξης ΠΑΑ τονίστηκε επανειλημμένως κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου του ΕΔΑΑ ως ακρογωνιαίος λίθος για την επιτυχία του προγραμματισμού ΠΑΑ.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Έχουν καταβληθεί προσπάθειες για τη βελτίωση των μεθόδων παρακολούθησης και αξιολόγησης. Η απόδοση μεγαλύτερης βαρύτητας στην υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα συμβάλει στην ανάπτυξη πιο υπεύθυνων και προσανατολισμένων στα αποτελέσματα δράσεων ΠΑΑ. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτήν την κατευθυντήρια αρχή είναι η χρήση αξιόπιστων και επικαιροποιημένων βασικών δεδομένων για τη μέτρηση της προόδου. Η ποιότητα των προσεγγίσεων συλλογής βασικών δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενα προγράμματα ΠΑΑ κρίθηκε ανεπαρκής και χρήζει βελτίωσης.

Η συλλογή βασικών δεδομένων πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας ανάλυσης SWOT. Ένα από τα νέα καθήκοντα των υπευθύνων προγραμματισμού εν προκειμένω είναι η αντιπαραβολή επαρκών πληροφοριών σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τις εγκάρσιες

προτεραιότητες των ΠΑΑ, ήτοι τη δράση για το κλίμα, το περιβάλλον και την καινοτομία.

Αυτά τα διατομεακά θέματα αντικατοπτρίζουν στόχους υψηλού επιπέδου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την ευημερία σε όλα τα κράτη μέλη. Τα ΠΑΑ πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις για τη συνεισφορά τους στους τομείς δράσεις για το κλίμα, το περιβάλλον και την καινοτομία. Η διεξοδική ανάλυση των αναγκών κάθε περιοχής ΠΑΑ όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, τη στήριξη της καινοτομίας και τη δράση για το κλίμα (προσαρμογή και μετριασμός) θα αποτελέσει ένα σημαντικό σημείο αφετηρίας για την επιτυχία του προγραμματισμού ΠΑΑ.

Οι υπεύθυνοι προγραμματισμού θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν την εφαρμογή διαδικασιών φιλικών προς τον χρήστη για τον έλεγχο της ικανότητας στοχοθέτησης της χρηματοδότησης όλων των μέτρων σε σχέδια που συμπληρώνουν τα διατομεακά θέματα. Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ επέστησαν την προσοχή στην ευελιξία της νέας πολιτικής για την προώθηση της δεσμοποίησης της στήριξης από περισσότερα του ενός μέτρα. Με τον τρόπο αυτόν δημιουργούνται ευκαιρίες προστιθέμενης αξίας και πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα έναντι των διατομεακών θεμάτων, καθώς και άλλων στόχων των μέτρων.

Σχεδιασμός ΠΑΑ

Ως εκ τούτου, η έγκαιρη έναρξη του προγραμματισμού όλων αυτών των καίριων ζητημάτων σχετικά με τα ΠΑΑ έχει ιδιαίτερη σημασία. Τα εργαλεία σχεδιασμού μπορούν να συμβάλουν στη χαρτογράφηση και διαχείριση των διαφόρων φάσεων προγραμματισμού. Η εν λόγω προετοιμασία μπορεί να αποβεί επίσης χρήσιμη για τον συντονισμό εκ μέρους των κρατών μελών του παράλληλου έργου της παραγωγής περιεχομένου για τις συμβάσεις εταιρικής σχέσης ανώτερου επιπέδου.

Βελτιώσεις και άλλα πλεονεκτήματα μπορεί να προσφέρει και η σύναψη συμβάσεων με εκ των προτέρων αξιολογητές, οι οποίοι θα εμπλακούν έγκαιρα και θα συμμετέχουν τακτικά σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού ΠΑΑ.

Εκθέσεις από τα εργαστήρια του σεμιναρίου

Εκτός από τους ανωτέρω γενικούς προβληματισμούς σχετικά με τον σχεδιασμό των ΠΑΑ, οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ εξέτασαν επίσης λεπτομερώς διάφορες συγκεκριμένες πτυχές του επιτυχούς προγραμματισμού ΠΑΑ.

Πραγματοποιήθηκαν εργαστήρια προκειμένου να επισημανθεί τι πρέπει να γνωρίζουν οι υπεύθυνοι προγραμματισμού ΠΑΑ όσον αφορά τα ακόλουθα:

- Προώθηση διατομεακών θεμάτων σχετικά με την καινοτομία, τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον.
- Διασφάλιση της χρηστής διακυβέρνησης στις διαδικασίες προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της δικτύωσης και της αποτελεσματικής επιμερισμένης διαχείρισης των καθηκόντων προγραμματισμού.
- Τροποποιήσεις στο πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης ΠΑΑ.
- Διευκόλυνση των σχέσεων μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών ανά περιοχή με τη χρήση μεθοδολογιών LEADER.

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Πώς μπορεί να προωθηθεί η μεταφορά γνώσεων και καινοτομίας στα νέα ΠΑΑ;

Η καινοτομία και η σχετική μεταφορά γνώσεων αποτελούν αναπτυξιακά εργαλεία ζωτικής σημασίας για την αγροτική Ευρώπη. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζεται στην προτεινόμενη εισαγωγή της στήριξης της καινοτομίας ως διατομεακού θέματος για τα ΠΑΑ των κρατών μελών για την περίοδο 2014-2020.

Ως εκ τούτου, η καινοτομία στην αγροτική ανάπτυξη δεν πρέπει να θεωρείται επ' ουδενί ως ελιτίστικη έννοια. Νέες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τη διαχείριση περιβαλλοντικών πόρων και/ή τις δράσεις τοπικών κοινοτήτων είναι συναφείς και υλοποιήσιμες για όλους όσους έχουν

© 123rf, Pires

συμφέροντα στην ευρωπαϊκή ύπαιθρο. Επιπλέον, οι καινοτομίες στις διεργασίες και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση ΠΑΑ εξακολουθούν να απασχολούν αντίστοιχα τους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ.

Στους υπεύθυνους προγραμματισμού ΠΑΑ έχει ανατεθεί το καθήκον της καθιέρωσης συστημάτων στήριξης με δυνατότητα αποτελεσματικής μεσιτείας καινοτομίας σε όλες τις μορφές της και προώθησης της συναφούς μεταφοράς γνώσεων. Ενώ όλα τα μέτρα ΠΑΑ πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να θέτουν σε προτεραιότητα και να παρακολουθούν τις συνεισφορές καινοτομίας, τα μέτρα ΠΑΑ για τη χρηματοδότηση της συνεργασίας, της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εμπύκωσης, καθώς και τεχνικής συνδρομής αναμένεται να αποτελέσουν βασικές πηγές στήριξης της καινοτομίας.

Η ανάλυση της ζήτησης, τα κριτήρια επιλογής και οι διαδικασίες παρακολούθησης των εν λόγω μέτρων πρέπει, συνεπώς, να αποδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα σε ορισμένους παράγοντες. Πρώτον, πρέπει αφενός να δοθεί προσοχή στη συμπληρωματική στήριξη της καινοτομίας που παρέχεται στο πλαίσιο του προγράμματος για αγροτικές περιοχές και αφετέρου να αποφευχθεί η αλληλοεπικάλυψη προσπαθειών. Αυτό απαιτεί γνώση της ύπαρξης άλλης χρηματοδότησης της καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένης της στήριξης από ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (ΕΔΕ), το πρόγραμμα Ορίζων 2020 – το ευρωπαϊκό πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία, και/ή άλλες πηγές ενίσχυσης) και σχετική συνεργασία.

Οι υπεύθυνοι προγραμματισμού των ΠΑΑ πρέπει να διασφαλίσουν την εφαρμογή δοκιμασμένων διαδικασιών για τη στόχευση πόρων ΠΑΑ που συνδέονται με την καινοτομία σε σχέδια προστιθέμενης αξίας. Οι διαδικασίες επιλογής και στοχοθέτησης πρέπει να εστιάζουν τη στήριξη ΠΑΑ στην εκπλήρωση στρατηγικών στόχων ΠΑΑ. Πρέπει επίσης να λειτουργούν

ως φίλτρα ώστε να μην «ανακαλύπτεται ξανά ο τροχός» σε μια δεδομένη περιοχή ΠΑΑ.

Ένας εξίσου σημαντικός προβληματισμός για τον προγραμματισμό της καινοτομίας είναι η διαχείριση κινδύνων. Ο κίνδυνος αποτελεί εγγενή πτυχή όλων των καθεστώτων ενίσχυσης της καινοτομίας. Ο ορθός σχεδιασμός των διαδικασιών μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κινδύνων και οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ επεσήμαναν τον ρόλο των διατάξεων για τον καθορισμό ορόσημων επιδόσεων. Τα εν λόγω ορόσημα προάγουν την εφαρμογή «σταδιακών» προσεγγίσεων όσον αφορά την παροχή χρηματοδότησης για σχέδια καινοτομίας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της συγχρηματοδότησης σχεδίων που παρουσιάζουν προοπτικές αλλά ενέχουν υψηλότερους κινδύνους.

Άλλη συμβουλή που προσφέρθηκε από τους συμμετέχοντες στο εργαστήριο καινοτομίας του σεμιναρίου αφορούσε τη δυνατότητα των κρατών μελών να χρησιμοποιούν το Ταμείο Εγγυήσεων ως εργαλείο για τη διαχείριση κινδύνων. Υπήρξε ευρεία συναίνεση ότι στο πλαίσιο της παρακολούθησης και αξιολόγησης σχεδίων καινοτομίας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η «αποτυχία» μπορεί να προσφέρει χρήσιμα διδάγματα για τη μελλοντική αναπτυξιακή δράση. Συναίνεση προέκυψε επίσης στο πλαίσιο του εργαστηρίου όσον αφορά την αποφυγή του προγραμματισμού αντιπαραγωγικών διαδικασιών (π.χ. απαίτηση επιστροφής της ενίσχυσης ΠΑΑ σε περίπτωση «αποτυχίας» των σχεδίων καινοτομίας) που θα αποθάρρυνε την καινοτομία και τη ζήτηση ΠΑΑ.

Οι υπεύθυνοι προγραμματισμού ΠΑΑ μπορούν να διδαχθούν πολλά από τις εμπειρίες της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού... Αξιοποιώντας τις εμπειρίες αυτές, η ομάδα εστίασης του ΕΔΑΑ για τη μεταφορά γνώσεων και την καινοτομία (ΜΓ&Κ) αποκόμισε διδάγματα για το πώς μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα η μελλοντική στήριξη της ΜΓ&Κ στα νέα ΠΑΑ².

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με τη στήριξη της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας:

- Κατανόηση του πραγματικού εύρους ζήτησης για στήριξη της καινοτομίας σε μια περιοχή ΠΑΑ.
- Ενθάρρυνση του παραγωγικού ρόλου της δικτύωσης στη μεσιτεία καινοτομίας.
- Προώθηση διαύλων εκ των κάτω προς τα άνω για τη διερεύνηση και την πρόταση δυνατοτήτων καινοτομίας.
- Αποφυγή ορισμού της καινοτομίας και εστίαση στον σχεδιασμό διεργασιών καινοτομίας.
- Ενσωμάτωση στοιχείων ευελιξίας με σκοπό τον συνδυασμό διαφορετικών ειδών στήριξης (χρηματοδότηση και/ή άλλου είδους) με τη χρήση συνδυασμού δυνατοτήτων.
- Υποστήριξη της αξιοποίησης τοπικών εμπυκωτών ως καταλυτικών παραγόντων. Οι εν λόγω σύμβουλοι και μεσίτες καινοτομίας πρέπει να είναι καλά καταρτισμένοι.
- Αναγνώριση κινδύνων και ενσωμάτωση συστημάτων διαχείρισης της αποτυχίας.

2 Μάθετε περισσότερα για το έργο του ΕΔΑΑ όσον αφορά την προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη διεύθυνση: http://enrd.ec.europa.eu/themes/research-and-innovation-gateway-development/kt-innovation/en/kt-innovation_en.cfm

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Πώς μπορούν να ενταχθούν προβληματισμοί για το περιβάλλον και το κλίμα στα νέα ΠΑΑ

Η αγροτική Ευρώπη φιλοξενεί τη συντριπτική πλειονότητα των περιβαλλοντικών πόρων της ΕΕ και η ύπαιθρος διαδραματίζει επίσης ζωτικό ρόλο βοηθώντας την Ευρώπη να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με την ανάληψη δράσης για το κλίμα. Οι αγροτικές περιοχές έχουν στη διάθεσή τους ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών αναπτυξιακών ευκαιριών, από βιώσιμες προσεγγίσεις έως περιβαλλοντική διαχείριση και ανάληψη δράσης για το κλίμα συνδεδεμένης με σκοπούς μετριασμού και προσαρμογής. Για τους λόγους αυτούς, όλα τα νέα ΠΑΑ θα προωθούν προληπτικά και θα θέτουν σε προτεραιότητα την παροχή στήριξης σε σχέδια που συμβάλλουν θετικά στους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους των κρατών μελών.

Ως διατομεακά θέματα για τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020, το περιβάλλον και το κλίμα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο όλων των μέτρων. Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ τόνισαν το σημείο αυτό παρατηρώντας ότι «Δεν πρέπει να υπάρχει κανένας “οικολογικός ή κλιματικός τομέας” στα νέα ΠΑΑ – τα θέματα αυτά πρέπει να αποτελούν εγκάρσια και οριζόντια ζητήματα». Αυτό σημαίνει ότι όλα τα μέτρα ΠΑΑ θα πρέπει να προγραμματιστούν αντίστοιχα. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του προγραμματισμού θα πρέπει να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη οι δυνατότητες παραγωγής περιβαλλοντικών και κλιματικών αποτελεσμάτων από τη δράση κάθε μέτρου.

Η μεγάλη σημασία αυτών των διατομεακών θεμάτων αντικατοπτρίζεται επίσης στη διαθεσιμότητα ειδικών μέτρων ΠΑΑ που ασχολούνται συγκεκριμένα με τα οικοσυστήματα (προτεραιότητα 4) και την αποδοτικότητα των πόρων/το κλίμα (προτεραιότητα 5). Παρότι τα εν λόγω μέτρα αναμένεται να παρέχουν σημαντικές πηγές «πράσινης» χρηματοδότησης, οι υπεύθυνοι προγραμματισμού των ΠΑΑ έχουν καθήκον να διασφαλίσουν ότι οι επιλογές «οικολογικού προσανατολισμού» αποτελούν μέρος όλων των υπόλοιπων εργαλείων στήριξης των μέτρων. Οι προτάσεις στο νέο νομικό πλαίσιο για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης παρέχουν στους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ μεγάλο περιθώριο ώστε να είναι δημιουργικοί ως προς τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζουν αυτήν την κυρίαρχη αρχή.

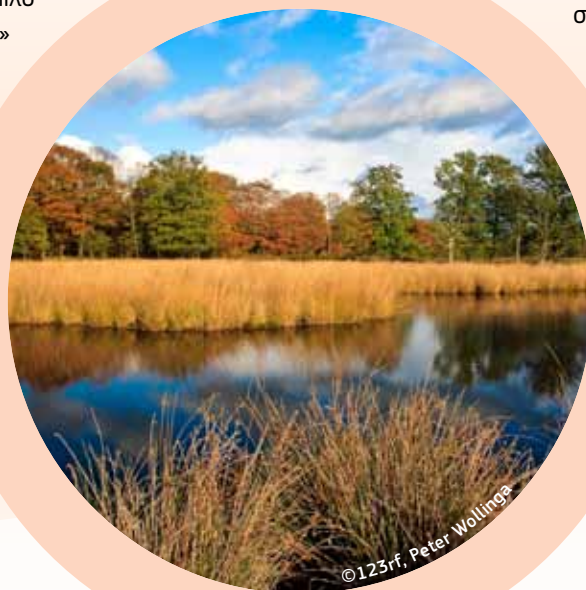
Καθώς οι περιβαλλοντικές και κλιματικές ανησυχίες αποτελούν τόσο υψηλές προτεραιότητες για τους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ, οι εκ των προτέρων αξιολογήσεις πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο επίπεδο «θωράκισης έναντι κινδύνων για το περιβάλλον» που έχει επιτύχει, και μπορεί να επιτύχει, κάθε προτεινόμενο μέτρο του εκάστοτε ΠΑΑ.

Ο επιτυχής προγραμματισμός της στήριξης για το περιβάλλον και το κλίμα πρέπει να συμβάλλει επίσης στους βασικούς γενικούς στόχους της επίτευξης καθοδηγούμενων από τη ζήτηση, προσανατολισμένων στα αποτελέσματα, απαλλαγμένων από σφάλματα και πλήρως ενσωματωμένων ΠΑΑ. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω κατάλληλου σχεδιασμού με σκοπό την εξασφάλιση συνέπικότητας σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός ΠΑΑ.

Οι οικολογικοί στόχοι θα πρέπει κατ' αρχάς να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση SWOT. Οι διεργασίες «οικολογικού προσανατολισμού» θα πρέπει επίσης να διοχετεύουν τη στήριξη του μέτρου σε επιβεβαιωμένες περιβαλλοντικές και/ή κλιματικές ανάγκες, χρησιμοποιώντας κριτήρια επιλογής και άλλα εργαλεία υλοποίησης. Επιπλέον, θα πρέπει να ενισχυθεί η υποβολή εκθέσεων για αυτά τα διατομεακά θέματα ώστε να παρέχονται αποδείξεις για την επίτευξη οικολογικών αποτελεσμάτων για όλα τα μέτρα.

Σημαντικό σημείο αφετηρίας αποτελεί η διενέργεια βάσιμης ανάλυσης του περιβαλλοντικού πλαισίου της περιοχής ΠΑΑ. Η ανάλυση αυτή συμβάλλει στην αποσαφήνιση τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τις περιοχές που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη διαφόρων ειδών στήριξης για την περιβαλλοντική διαχείριση και τη δράση για το κλίμα. Τα πορίσματα από την ανάλυση αναγκών παρέχουν σύνολα βασικών δεδομένων βάσει των οποίων μπορεί να υπολογιστεί η πρόοδος των ΠΑΑ. Αποσαφηνίζουν επίσης τη ζήτηση για τους διαθέσιμους πόρους και συμβάλλουν στον καθορισμό στόχων όσον αφορά τα αποτελέσματα.

Ενθαρρύνεται η χρήση εργαλείων στόχευσης για την επίτευξη αποτελεσματικότερων προσεγγίσεων σε σύγκριση με τις τεχνικές ευρείας κάλυψης περιοχών και διάσπαρτης εφαρμογής. Τα κριτήρια επιλογής πρέπει να χρησιμοποιούνται ορθά και ωφέλιμα ώστε η χρηματοδότηση ΠΑΑ να εστιάζεται στην κάλυψη καθορισμένων αναγκών και στην επίτευξη των σχετικών στόχων όσον αφορά τα αποτελέσματα.

©123rf, Peter Wollings

Παραδείγματος χάρι, δεν πρέπει να υποτιμάται ο ρόλος που δι-αδραματίζουν τα επενδυτικά μέτρα στην ανάληψη δράσης για το κλίμα και στην παροχή περιβαλλοντικών υπηρεσιών, παρότι η σχέση αυτή υποτιμήθηκε στο παρελθόν. Τα επενδυτικά μέτρα μπορούν να συνδυαστούν με γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο εκμετάλλευσης και για την επίτευξη ωφέλιμων λύσεων για όλες τις πλευρές.

Η έμφαση στον προγραμματισμό ΠΑΑ περισσότερο προσανατολισμένων στα αποτελέσματα σημαίνει ότι όλα τα ΠΑΑ πρέπει να διαθέτουν κατάλληλα συστήματα μέτρησης και επεξήγησης της συνεισφοράς τους στους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους. Αυτό περιλαμβάνει τον καθορισμό ακριβών βασικών δεδομένων, ενώ ενδέχεται επίσης να είναι αναγκαίος ο προγραμματισμός της ενίσχυσης των ικανοτήτων περιβαλλοντικής παρακολούθησης από δικαιούχους και διαχειριστές για όλα τα μέτρα ΠΑΑ.

Η ομάδα εστίασης του ΕΔΑΑ για τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες έχει καταρτίσει παραδείγματα καθοδήγησης και μελέτης περιπτώσεων που διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί αυτό να επιτευχθεί στην πράξη³. Οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο παρακολούθησαν μια επισκόπηση των βασικών μηνυμάτων της ομάδας εστίασης συνοδευόμενη από άλλες πρακτικές συμβουλές σχετικά με μεθοδολογίες στόχευσης των πόρων ΠΑΑ σε «κεντρικά σημεία» από κλιματική άποψη (με τη χρήση εργαλείων προγραμματισμού που αναπτύχθηκαν από το σχέδιο Oscar - <http://sitem.herts.ac.uk/aeru/oscar/index.htm>).

Οι συμμετέχοντες στα εργαστήρια και στο σεμινάριο συζήτησαν τα οφέλη της στόχευσης των διατομεακών θεμάτων με τη χρήση συνδυασμών στήριξης σε επίπεδο μέτρου. Τάχθηκαν υπέρ δεσμών συνεργείας, σχεδιασμένων για την παραγωγή περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων προστιθέμενης αξίας από δράσεις των ΠΑΑ, οι οποίες θεωρήθηκαν εφικτές εφόσον προγραμματιστούν αρκετά έγκαιρα. Ο συνδυασμός «ήπιας» στήριξης (π.χ. εμπύκωση, κατάρτιση, ανάπτυξη ικανοτήτων, συνεργασία κ.λπ.) σε δέσμες που περιέχουν «σκληρή» στήριξη για κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και/ή περιβαλλοντική διαχείριση προάγεται ως μέσο διασφάλισης καλύτερων και βιώσιμων αποτελεσμάτων από τη στήριξη ΠΑΑ.

Η συνεκτικότητα εξακολουθεί να αποτελεί κοινό παράγοντα επιτυχίας για τον προγραμματισμό του «οικολογικού προσανατολισμού» της στήριξης σε όλη τη διάρκεια κάθε φάσης του κύκλου ζωής των ΠΑΑ. Οι δράσεις οικολογικού προσανατολισμού των ΠΑΑ πρέπει επίσης να είναι συνεκτικές και να ενσωματώνονται σε άλλα είδη χρηματοδοτικής στήριξης που διατίθεται σε μια περιοχή ΠΑΑ.

Όλοι οι πόροι ΕΔΕ πρέπει να αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικές και κλιματικές ανησυχίες. Ο προγραμματισμός ΠΑΑ απαιτεί επιτυχή συντονισμό με τα εν λόγω μέσα στήριξης της ΕΕ. Ο προγραμματισμός ΠΑΑ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα μέτρα ΠΑΑ αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητές τους για στόχευση κενών που ενδέχεται να μην καλύπτονται από άλλη χρηματοδότηση. Ομοίως, άλλοι πόροι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή προστιθέμενης αξίας σε δράσεις ΠΑΑ στους τομείς του περιβάλλοντος. Οι κίνδυνοι αλληλεπικαλυπτόμενης χρηματοδότησης θα πρέπει να αποφευχθούν. Μεταξύ των τομέων που επισημάνθηκαν στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ ως ιδιαίτερα κατάλληλοι για ολοκληρωμένο προγραμματισμό ΚΣΠ περιλαμβάνονται οι μεταφορές και η χρήση ενέργειας σε αγροτικές περιοχές καθώς και δράσεις αστικής-αγροτικής συνεργασίας.

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με την περιβαλλοντική διαχείριση και το κλίμα:

- Διασφάλιση διεξοδικής ανάλυσης των αναγκών περιβαλλοντικής διαχείρισης και των συναφών ευκαιριών στήριξης σε μια περιοχή ΠΑΑ, μέσω της ανάλυσης SWOT.
- Χρήση κριτηρίων επιλογής σε όλα τα μέτρα ώστε να δοθεί προτεραιότητα σε σχέδια με θετική συνεισφορά στα διατομεακά θέματα.
- Στόχευση της στήριξης των ΠΑΑ σε σχέδια που ανταποκρίνονται σε αναγνωρισμένη ζήτηση.
- Συνδυασμός της στήριξης των μέτρων σε δέσμες που μεγιστοποιούν το δυναμικό των ΠΑΑ.
- Υιοθέτηση προσεγγίσεων προσανατολισμένων στα αποτελέσματα για τον προγραμματισμό πράσινης στήριξης σε όλα τα μέτρα.
- Οι ανάγκες παρακολούθησης των ΠΑΑ πρέπει να καλύπτονται από τις ικανότητες παρακολούθησης όλων των ενδιαφερομένων μερών των ΠΑΑ.
- Ενσωμάτωση της στήριξης ΠΑΑ σε άλλη αντίστοιχη εδαφική στήριξη.

3 Μάθετε περισσότερα για το έργο του ΕΔΑΑ όσον αφορά την προώθηση των περιβαλλοντικών υπηρεσιών στη διεύθυνση: http://enrd.ec.europa.eu/themes/environment/environmental-services/en/environmental-services_en.cfm

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Αποτελεσματική επιμερισμένη διαχείριση

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία του προγραμματισμού είναι ο αποτελεσματικός συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ διαχειριστικών αρχών, οργανισμών πληρωμών, φορέων πιστοποίησης και άλλων οργανισμών με επίσημες αρμοδιότητες για την υλοποίηση των ΠΑΑ.

Πολύαριθμα μπορεί να είναι τα οφέλη που θα προσέφερε σε πολλά ενδιαφερόμενα μέρη η εφαρμογή πλήρως λειτουργικών συστημάτων επιμερισμένης διαχείρισης. Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ συμφώνησαν ότι όλοι όσοι εμπλέκονται στη διαχείριση ΠΑΑ μπορούν να επωφεληθούν από τις βελτιώσεις που είναι δυνατόν να επιτευχθούν μέσω συνεργατικών μεθόδων εργασίας. Αναγνωρίζεται επίσης ευρέως ότι τα οφέλη που απορρέουν από τις επιμερισμένες διεργασίες άξιζαν το αρχικό έργο που επιτελέστηκε για τη δοκιμή και τελειοποίηση επιτυχών συνεργατικών μεθόδων διαχείρισης.

Η συνεκτικότητα αποτελεί και πάλι βασικό παράγοντα για τον επιτυχή προγραμματισμό διαδικασιών επιμερισμένης διαχείρισης ΠΑΑ. Αυτό επεκτείνεται στη συνεκτικότητα όσον αφορά τη χρηματοοικονομική διαχείριση, τα συστήματα ΤΠ, τους οικονομικούς και άλλου είδους ελέγχους. Η μεταβολή του συστήματος για την περίοδο 2014-2020, ώστε να υπάρχει μόνον ένας οργανισμός πληρωμών ανά κράτος μέλος ή περιφέρεια που θα ασχολείται και με τους δύο πυλώνες, θα συμβάλει στη συνεκτικότητα.

Η θέσπιση διαδικασιών για τη διασφάλιση συνεκτικής επιμερισμένης χρηματοοικονομικής διαχείρισης των ΠΑΑ αναμένεται να βοηθήσει όλες τις εμπλεκόμενες διοικήσεις να παραμείνουν επικεντρωμένες στο ίδιο σύνολο αναπτυξιακών προτεραιοτήτων. Τα ΠΑΑ είναι αναπτυξιακά εργαλεία και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του συστήματος διαχείρισης θα πρέπει να εφαρμόζουν συνεκτικό σκεπτικό όσον αφορά τον θεμελιώδη λόγο ύπαρξής τους: δηλαδή, τον ρόλο τους να παρέχουν στήριξη στα ΠΑΑ για την επίτευξη των στρατηγικών τους στόχων.

Η επιμερισμένη διαχείριση των ΠΑΑ προσφέρει χρήσιμες ευκαιρίες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των δράσεων των ΠΑΑ. Οι κοινές μέθοδοι εργασίας θα πρέπει να εξισορροπούν τη σπουδαιότητα της παρεμβατικής λογικής ενός ΠΑΑ με τη σπουδαιότητα της αποφυγής λαθών. Η προσέγγιση αυτή υπογραμμίζει την ικανότητα των ενδιαφερομένων μερών των ΠΑΑ να διασφαλίζουν ότι τα χρήματα δαπανώνται για τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Η επικέντρωση των συστημάτων επιμερισμένης διαχείρισης των ΠΑΑ στην παρεμβατική λογική των ΠΑΑ για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε διάφορα επίπεδα. Αυτό περιλαμβάνει επικέντρωση σε επίπεδο μέτρου, διότι ο χρηματοοικονομικός σχεδιασμός και η εκτέλεση κατά την προσεχή περίοδο προγραμματισμού θα πρέπει να βασίζονται ρητώς στη σαφή και αμοιβαία κατανόηση των προτεραιοτήτων των ΠΑΑ και στο σύνολο κοινών δεικτών για κάθε μέτρο.

Η επίτευξη ορθής επιμερισμένης διαχείρισης σε επίπεδο μέτρου θα διευκολύνει εν συνεχεία την ομαλή επιμερισμένη διαχείριση για όλα τα υψηλότερα επίπεδα του συστήματος διαχείρισης ΠΑΑ. Προσοχή πρέπει να δοθεί σε τυχόν νέους διαχειριστικούς κανόνες σε επίπεδο μέτρου, όπως οι κανόνες που αφορούν την επιμερισμένη διαχείριση νέων χρηματοπιστωτικών μέσων⁴, ή δεσμών στήριξης μέτρων ή υποπρογραμμάτων ΠΑΑ.

Ο επιτυχής προγραμματισμός μπορεί συνεπώς να διευκολυνθεί με τον καθορισμό κοινών διαδικασιών εργασίας σε αρχικό στάδιο για τις διαχειριστικές αρχές, τους οργανισμούς πληρωμών, τους ενδιάμεσους φορείς και τους φορείς πιστοποίησης. Η έγκαιρη έναρξη θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη ώστε να καταστεί δυνατή η επιμερισμένη διαχείριση και ανάληψη ευθύνης για τις διεργασίες ΠΑΑ που αφορούν την κατάρτιση συμφωνιών εταιρικής σχέσης και τον καθορισμό προτεραιοτήτων και δεικτών.

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με την επιμερισμένη διαχείριση:

- Έγκαιρη έναρξη και δοκιμή αποτελεσματικών και χωρίς αποκλεισμούς συστημάτων επιμερισμένης διαχείρισης.
- Διασφάλιση ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι αντιλαμβάνονται τους ρόλους τους για την επίτευξη του σκοπού του ΠΑΑ.
- Διασφάλιση ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι αντιλαμβάνονται σε τι (και για ποιον λόγο) πρέπει να δαπανηθούν τα χρήματα.
- Οι διαχειριστικές αρχές και οι οργανισμοί πληρωμών πρέπει να διεξαγάγουν από κοινού μια εκ των προτέρων αξιολόγηση όλων των προτεινόμενων μέτρων ΠΑΑ προκειμένου να ελέγξουν και να αποδείξουν την επαληθευσσιμότητα και τη δυνατότητα ελέγχου των μέτρων και των αποτελεσμάτων των μέτρων.

4 Βλέπε τεύχος 13 του EU Rural Review για συμβουλές και καθοδήγηση σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα ΠΑΑ.

http://enrd.ec.europa.eu/publications-and-media/eu-rural-review/en/eu-rural-review_en.cfm

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Χρηστή διακυβέρνηση κατά την κατάρτιση των ΠΑΑ

Η συνάφεια και οι δυνατότητες της συνεργασίας σε επίπεδο εταιρικής σχέσης, ως αποτελεσματικού εργαλείου για τον επιτυχή προγραμματισμό ΠΑΑ, θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό όλοι οι εταίροι των ΠΑΑ να κατανοήσουν τους κανόνες και τους κανονισμούς που θα συμφωνηθούν από τα κράτη μέλη και θα διέπουν την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ. Αυτό είναι σημαντικό όσον αφορά τις διαδικασίες κατάρτισης των ΠΑΑ, καθώς και για τις συμβάσεις εταιρικής σχέσης.

Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια του 2013 θα πρέπει να σχεδιαστούν, να συμφωνηθούν και να προγραμματιστούν προσεγγίσεις χρηστής διακυβέρνησης όσον αφορά τη συνεργασία σε επίπεδο εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των ΠΑΑ. Στόχος του προγραμματισμού διαδικασιών χρηστής διακυβέρνησης είναι η εστίαση και η αποκόμιση οφέλους από την προστιθέμενη αξία που μπορεί να προσφέρει η συνεργασία σε επίπεδο εταιρικής σχέσης για την προώθηση πολυεπίπεδης ανάλυσης ευθύνης και στήριξης των δράσεων των ΠΑΑ.

Τα αποτελέσματα του προγραμματισμού γνήσιων αρχών εταιρικής σχέσης μπορούν να συμβάλουν στη διαδικασία της ανάλυσης SWOT διευκολύνοντας την καλύτερη θεματική και εδαφική στόχευση των δράσεων των ΠΑΑ. Η συνεργασία σε επίπεδο εταιρικής σχέσης προσφέρει επίσης χρήσιμα οφέλη για τον σχεδιασμό βέλτιστων και αποδοτικών συστημάτων παράδοσης ΠΑΑ.

Οφέλη αποκόμισης γνώσεων μπορούν να προκύψουν από τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών στον πλήρη κύκλο ζωής των ΠΑΑ. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της χρηστής διακυβέρνησης θα πρέπει να επιδιωχθεί η εδραίωση δομών συνεργασίας σε επίπεδο εταιρικής σχέσης που θα είναι ικανές να παράγουν ουσιαστικά αποτελέσματα όχι μόνο κατά τη φάση προετοιμασίας αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια των φάσεων υλοποίησης και αξιολόγησης των ΠΑΑ.

Ο προγραμματισμός αρχών χρηστής διακυβέρνησης σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός ΠΑΑ θα συμβάλει στη διασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών στις φάσεις

υλοποίησης (κατά τη διάρκεια της επιλογής σχεδίων καθώς και κατά τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων παρακολούθησης). Θα προσφέρει επίσης προστιθέμενη αξία κατά τις διαδικασίες αξιολόγησης που μπορούν να επηρεάσουν τη στρατηγική κατεύθυνση και τις επιχειρησιακές διαδικασίες του προγράμματος.

Η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών αποτελεί προϋπόθεση της επιτυχίας της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

Η επιλογή του πλέον ωφέλιμου συνόλου εταίρων συνιστά παράγοντα επιτυχίας για την επίτευξη των στόχων χρηστής διακυβέρνησης. Η εφαρμογή ισόρροπης προσέγγισης όσον αφορά τη συμμετοχή δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων καθώς και εταίρων της κοινωνίας των πολιτών παραμένει σημαντική. Θα πρέπει να θεσπιστούν διαφανείς διαδικασίες για την πρόληψη του κινδύνου εμφάνισης πιθανών ανισορροπιών.

Στο άρθρο 5 της πρότασης κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων παρατίθενται οι κύριες κατηγορίες εταίρων που μπορούν να συμμετάσχουν σε μια σύμβαση εταιρικής σχέσης και στην προετοιμασία προγραμμάτων: αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές, αστικές και λοιπές δημόσιες αρχές· οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι· φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Οι προσεγγίσεις χρηστής διακυβέρνησης περιλαμβάνουν την τυποποίηση των διαδικασιών συνεργασίας μεταξύ των εταίρων. Οι τυποποιημένες συμφωνίες εταιρικής σχέσης αναμένεται να αποτελέσουν μια νέα νομική απαίτηση για τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020 και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατάρτιζει έναν κοινό κώδικα συμπεριφοράς όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής των αρχών που προβλέπονται στο άρθρο 5 του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων από τα κράτη μέλη⁵.

Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ ενημερώθηκαν σχετικά με τον κώδικα συμπεριφοράς και την έμφαση που δίνει σε εργαλεία διαβούλευσης και επικοινωνίας για την επίτευξη προσεγγίσεων χρηστής διακυβέρνησης. Στο πλαίσιο των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου του ΕΔΑΑ δόθηκε έμφαση στο γεγονός ότι στόχος των υπευθύνων προγραμματισμού των ΠΑΑ θα πρέπει να είναι η οργάνωση δράσεων διαβούλευσης και επικοινωνίας κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η αποκλειστική εστίαση σε θέματα που αφορούν την κατανομή χρηματοδότησης σε διάφορους τύπους δράσεων ή δικαιούχων των ΠΑΑ.

Οι προσεγγίσεις χρηστής διακυβέρνησης απαιτούν διαβουλεύσεις και επικοινωνία με τους εταίρους αλλά και μεταξύ των εταίρων προκειμένου να υπάρξει εστίαση πρωτίστως στη διευκρίνιση των βασικών προκλήσεων και ευκαιριών αγροτικής ανάπτυξης που υπάρχουν σε μια περιοχή. Στη συνέχεια, μπορεί

⁵ Άλλες χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο του κώδικα συμπεριφοράς διευκρινίζονται σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=el&newsId=7956>

να διεξαχθεί διάλογος σχετικά με τις αποφάσεις κατανομής χρηματοδότησης για τη στόχευση δράσεων που αποσκοπούν στην κάλυψη καθορισμένων αναγκών και ζήτησης με ενημερωμένο τρόπο.

Διατίθεται τεχνική συνδρομή από τους προϋπολογισμούς των ΠΑΑ της τρέχουσας περιόδου 2007-2013 με σκοπό να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τις «πλατφόρμες διαβούλευσης» κατά τη διάρκεια του προγραμματισμού των νέων ΠΑΑ. Επίσης αναμένεται να διατεθεί χρηματοδότηση τεχνικής συνδρομής από την περίοδο 2014-2020 για την ενίσχυση των προσεγγίσεων εταιρικής σχέσης κατά τη διάρκεια του πλήρους κύκλου ζωής κάθε ΠΑΑ.

Αξιοσημείωτες πλατφόρμες διαβούλευσης για τα ΠΑΑ θα είναι η επιτροπή παρακολούθησης και το αγροτικό δίκτυο, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ ενημερώθηκαν ότι οι πλατφόρμες διαβούλευσης ανοικτής συμμετοχής μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες ευρύτερης συμμετοχής σε σύγκριση με τα αυστηρά τυποποιημένα πρότυπα εταιρικής σχέσης. Η ευελιξία θεωρήθηκε χρήσιμη για την ενθάρρυνση μεγαλύτερου κρίσιμου όγκου εμπειρογνωμοσύνης στο πλαίσιο του συστήματος διακυβέρνησης των ΠΑΑ.

Η διαρκής ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των εταίρων επισημάνθηκε επίσης στο σεμινάριο ως ωφέλιμη συνιστώσα των προσεγγίσεων χρηστής διακυβέρνησης. Προτάθηκε στους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ να αναλύσουν αντικειμενικά το δυναμικό των υφιστάμενων δομών δικτύωσης για τη εκτέλεση αυτών των καθηκόντων μεταφοράς γνώσεων. Ο προγραμματισμός των ΠΑΑ μπορεί να επιδιώξει τη διασφάλιση της ύπαρξης κατάλληλων δομών δικτύωσης για την έναρξη της περιόδου 2014-2020.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλα εργαλεία επικοινωνίας προσφέρουν ευκαιρίες προαγωγής του διαλόγου και συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών στις διαδικασίες προγραμματισμού των ΠΑΑ.

Τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα (ΕΑΔ) μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές πλατφόρμες διαβούλευσης για την προσέγγιση ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων μερών για τα ΠΑΑ⁶. Ένας από τους ρόλους των ΕΑΔ είναι να συμβάλλουν στην ερμηνεία πιθανώς περίπλοκων εννοιών και γλωσσικών διατυπώσεων παρέχοντας πιο φιλικές προς τον χρήστη διευκρινίσεις και χρησιμοποιώντας ορολογία την οποία μπορούν εύκολα να κατανοήσουν τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη.

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με τις προσεγγίσεις χρηστής διακυβέρνησης:

- Οι προσεγγίσεις εταιρικής σχέσης προσφέρουν προστιθέμενη αξία στις δράσεις ΠΑΑ.
- Τα ΠΑΑ θα πρέπει να τυποποιήσουν τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης χρησιμοποιώντας έναν κώδικα συμπεριφοράς.
- Η έγκαιρη επένδυση στη διαβούλευση και την επικοινωνία μπορεί να παράγει οικονομικά αποδοτικά οφέλη προγραμματισμού.
- Ο εντοπισμός και η ανταλλαγή παραδειγμάτων ορθής πρακτικής (για σχέδια ΠΑΑ και για τη διαχείριση των ΠΑΑ) συνιστά ορθή πρακτική στο πλαίσιο της χρηστής διακυβέρνησης.
- Οι υφιστάμενες δομές δικτύωσης μπορούν να προγραμματιστούν κατά τρόπο ώστε να ενισχυθεί το στρατηγικό τους δυναμικό.
- Θα πρέπει να προγραμματιστούν διαδικασίες αξιολόγησης (εκ των προτέρων, κατά τη διάρκεια, εκ των υστέρων) ώστε να αξιολογείται για κάθε ΠΑΑ η επιτυχία της συνεργασίας σε επίπεδο εταιρικής σχέσης.

6 Βλέπε τεύχος 14 του EU Rural Review για λεπτομερή ανάλυση της προστιθέμενης αξίας της δικτύωσης και του ρόλου των ΕΑΔ:
http://enrd.ec.europa.eu/publications-and-media/eu-rural-review/en/eu-rural-review_en.cfm

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Παρακολούθηση και αξιολόγηση των νέων ΠΑΑ

Ο προγραμματισμός επιτυχημένων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης (Π&Α) θα συμβάλει σημαντικά στη συνολική επιτυχία των δράσεων ΠΑΑ. Ως εκ τούτου, ο προγραμματισμός θα πρέπει να αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η Π&Α δεν συνίσταται απλώς στην υποβολή αναφορών σχετικά με τα αποτελέσματα και θα πρέπει να καταδεικνύει ότι η Π&Α είναι ουσιώδους σημασίας για την παροχή καίριων δεδομένων που είναι απαραίτητα για την καθοδήγηση και τις επιδόσεις των ΠΑΑ.

Οι προτάσεις πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ για το 2014-2020 υπογραμμίζουν τις ανωτέρω αρχές. Η απόδοση μεγαλύτερης έμφασης στην Π&Α στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης αποσκοπεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη ώστε να επιτύχουν περισσότερο προσανατολισμένες στα αποτελέσματα και υπεύθυνες δράσεις ΠΑΑ. Συνεπώς, στο πλαίσιο του προγραμματισμού ΠΑΑ θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες και προϋποθέσεις για:

- τη διασφάλιση της ποιότητας των προσεγγίσεων Π&Α και
- την αποτελεσματική αξιοποίηση των πορισμάτων της Π&Α.

Επί του παρόντος καταρτίζεται ένα νέο σύστημα Π&Α για τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020, το οποίο θα ισχύει τόσο για τα μέτρα όσο και για τους τομείς εστίασης των ΠΑΑ. Θα βελτιώσει την ικανότητα των ΠΑΑ να είναι περισσότερο προσανατολισμένα στα αποτελέσματα και οι υπεύθυνοι προγραμματισμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το νέο σύστημα σε αρχικό στάδιο.

Χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εκ των προτέρων αξιολόγησης για τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020 διατίθενται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης σε έγγραφο με τίτλο: **Getting the most from your RDP⁷**.

Το τρέχον κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) παραμένει το κύριο εργαλείο αναφοράς για τους υπεύθυνους προγραμματισμού ΠΑΑ. Για την περίοδο 2014-2020, το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης έχει εκσυγχρονιστεί ώστε να καλύπτει και τους δύο πυλώνες της ΚΓΠ. Το γεγονός αυτό θα βοηθήσει περισσότερο στην προβολή της αναπτυξιακής στήριξης των κρατών μελών για τις αγροτικές περιοχές.

Άλλα νέα στοιχεία Π&Α για τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020 περιλαμβάνουν τη χρήση «σχεδίων αξιολόγησης». Οι διαδικασίες προγραμματισμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν την κατάρτιση και συμφωνία των εν λόγω σχεδίων αξιολόγησης. Το περιεχόμενο των σχεδίων αξιολόγησης θα αποσαφηνίζει και θα τυποποιεί λεπτομέρειες Π&Α όπως (μεταξύ άλλων) χρονοδιαγράμματα Π&Α, συστήματα συλλογής δεδομένων και διαδικασίες για τον προσδιορισμό του τρόπου χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

Δεν θα απαιτηθεί ενδιάμεση αξιολόγηση για τα νέα ΠΑΑ, αλλά το 2017 και το 2019 οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των ΠΑΑ θα ενισχυθούν. Το 2017, οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης ΠΑΑ θα επισημαίνουν τυχόν αλλαγές που ενδέχεται να απαιτούνται για τα ΠΑΑ. Το 2019, οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης ΠΑΑ θα περιλαμβάνουν μια σύνοψη των ενδιάμεσων επιδόσεων των ΠΑΑ.

Αποφάσεις σχετικά με τη χορήγηση πόρων του αποθεματικού επίδοσης θα ληφθούν το 2019, βάσει ενός καθορισμένου συνόλου ορόσημων που πρέπει να ευθυγραμμίζονται με το σύνολο

7 Πολύγλωσσες εκδόσεις της δημοσίευσης διατίθενται στη διεύθυνση:

http://enrd.ec.europa.eu/evaluation/library/evaluation-helpdesk-publications/en/evaluation-helpdesk-publications_en.cfm

βασικών δεικτών του ΠΑΑ. Οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο Π&Α του σεμιναρίου του ΕΔΑΑ επεσήμαναν ότι απαιτείται μέριμνα στον προγραμματισμό όσον αφορά την επιλογή των δεικτών του αποθεματικού επίδοσης. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη συνολική λογική παρέμβασης που έχει συμφωνηθεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη των ΠΑΑ και θα πρέπει να αποφευχθεί ο κίνδυνος μεροληψίας.

Ο αριθμός των δεικτών επιδόσεων κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού θα μειωθεί προκειμένου να διευκολυνθεί η απλούστευση και η ενίσχυση της διαχείρισης των ΠΑΑ.

Ένας άλλος σημαντικός προβληματισμός για τους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ αφορά τη συγκρισιμότητα των πηγών δεδομένων (π.χ. για τους δείκτες πλαισίου). Οι δείκτες αυτοί πρέπει να διασφαλίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί κατά τον προγραμματισμό συστημάτων προσανατολισμένων στα αποτελέσματα σε επίπεδο μέτρου (και άλλα επίπεδα) για την προβολή της προόδου όσον αφορά τα διατομεακά θέματα των ΠΑΑ (καινοτομία, περιβάλλον και δράση για το κλίμα).⁸

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση:

- Ο ορθός προγραμματισμός Π&Α θα συμβάλει σημαντικά στην ορθή υλοποίηση των δράσεων ΠΑΑ.
- Η απόδοση μεγαλύτερης έμφασης σε προσεγγίσεις προσανατολισμένες στα αποτελέσματα θα βελτιώσει την προβολή των δράσεων ΠΑΑ.
- Τα σχέδια αξιολόγησης θα αποτελέσουν πολύτιμα εργαλεία διαχείρισης Π&Α.
- Οι διαδικασίες Π&Α και οι δείκτες για τα υποπρογράμματα ΠΑΑ, το αποθεματικό επίδοσης και τα διατομεακά θέματα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να ευθυγραμμίζονται με το συνολικό ΠΑΑ.

⁸ Έχει καταρτιστεί έγγραφο εργασίας που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα σχέδια δεικτών για τα νέα ΠΑΑ. Είναι διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο του ΕΔΑΑ που περιλαμβάνει την τεκμηρίωση από το σεμινάριο Επιτυχούς Προγραμματισμού. Ένα σχέδιο καταλόγου με τους δείκτες στόχων και τους δείκτες αποτελεσμάτων για τα νέα ΠΑΑ διατίθεται επίσης στην ενότητα «WS6» στη διεύθυνση:

http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/seminars-and-conferences/successful-programming_en/en/successful-programming_en_home.cfm

Αποτελέσματα εργαστηρίου: Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ)/ LEADER και νέα ΠΑΑ

Χαιρετίστηκαν πιθανές αναπτυξιακές συνέργειες που θα μπορούσαν να επιτευχθούν κατά την περίοδο 2014-2020 με τον προγραμματισμό βιώσιμων συνδέσεων μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών ανά περιοχή με τη χρήση μεθοδολογιών του προγράμματος LEADER. Τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνουν ομάδες τοπικής δράσης των ΠΑΑ (ΟΤΔ), ομάδες τοπικής δράσης στον τομέα της αλιείας (ΟΤΔΑ) και άλλες ομάδες που συμμετέχουν στη χρήση πόρων ΕΔΕ για σκοπούς τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ).

Ένας σημαντικός προβληματισμός για τον προγραμματισμό ΠΑΑ είναι να διασφαλιστεί ότι οι ομάδες του LEADER αντιμετωπίζουν τις αδυναμίες των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών που εντοπίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο⁹. Θα πρέπει να προγραμματιστούν, παραδείγματος χάρι, διαδικασίες ΠΑΑ για τις ομάδες LEADER ώστε να διασφαλιστεί ότι όλα τα χρηματοδοτούμενα σχέδια και οι διεξαγόμενες δράσεις της ομάδας LEADER συνδέονται σαφώς με τους γενικούς στόχους της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό περιλαμβάνει τη χρήση κριτηρίων επιλογής και συστημάτων παρακολούθησης ως εργαλείων ελέγχου ώστε να διασφαλίζεται ότι τα σχέδια

υποστηρίζουν τη λογική παρέμβασης της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και ότι οι πόροι του LEADER δαπανώνται για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονταν.

Για λόγους απλούστευσης, οι βασικοί πόροι του LEADER από τα ΠΑΑ της περιόδου 2014-2020 θα προγραμματιστούν στο σύνολό τους στο πλαίσιο του τομέα εστίασης 6B, ήτοι: «Πρώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές», αλλά τα οριζόντια χαρακτηριστικά του LEADER τους καθιστούν συναφείς για όλους τους υπόλοιπους τομείς εστίασης των ΠΑΑ.

Η απασχόληση αναμένεται να αποτελέσει ύψιστη προτεραιότητα και δείκτη επιδόσεων για τα αποτελέσματα των ΠΑΑ που χρηματοδοτούνται από το LEADER. Οι συνεκτικές προσεγγίσεις για τον υπολογισμό και την παρακολούθηση των επιδόσεων δημιουργίας θέσεων εργασίας του LEADER θα είναι επίσης σημαντικές για τους υπεύθυνους προγραμματισμού των ΠΑΑ.

Η επανεισαγωγή ευκαιριών για τις ομάδες LEADER ώστε να έχουν πρόσβαση σε προϋπολογισμούς πολλαπλής χρηματοδότησης παρέχει επιλογές για τα ενδιαφερόμενα μέρη τοπικής ανάπτυξης ώστε να αναλάβουν πολύ ισχυρότερο κινητήριο ρόλο στην ενίσχυση της ανάπτυξης και της ευημερίας στις περιοχές τους, σε διάφορα μέτωπα.

Ωστόσο, στο πλαίσιο της προετοιμασίας του προγραμματισμού ΠΑΑ, θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η πιθανότητα να εξακολουθεί να είναι αναγκαία η ανάπτυξη της ικανότητας των ομάδων LEADER ώστε να λειτουργούν σε νέα πεδία πολλαπλής χρηματοδότησης. Ενδέχεται, συνεπώς, να χρειαστεί να προγραμματιστούν επιλογές ενίσχυσης δεξιοτήτων και ικανοτήτων ώστε οι ομάδες LEADER να είναι σε θέση να συντονίσουν αποτελεσματικά την ενοποίηση της χρηματοδότησης που θα καταστεί διαθέσιμη για εδαφικές προσεγγίσεις της τοπικής ανάπτυξης¹⁰.

Η δοκιμή πιλοτικών προσεγγίσεων και η διερεύνηση παραγόντων επιτυχίας από υφιστάμενες ορθές πρακτικές στον συντονισμό πολλαπλής χρηματοδότησης/πολιτικής (π.χ. συνδυασμός ΕΓΤΑΑ με ΕΤΑ) μπορεί να βοηθήσει τις αρχές ΠΑΑ να προγραμματίσουν τους χάρτες πορείας τους για την προώθηση της ένταξης μεθοδολογιών LEADER κατά την περίοδο 2014-2020.

Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ έμαθαν ότι η ανάπτυξη τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών πολλαπλής χρηματοδότησης δεν μπορεί να εξαναγκαστεί. Προτάθηκε η παροχή καθοδήγησης ώστε η διαδικασία να εξελιχθεί «οργανικά» και με τους δικούς της ρυθμούς, αντικατοπτρίζοντας τα επίπεδα ζήτησης και ικανοτήτων στις τοπικές περιφέρειες.

Συνεπώς, κατά την έναρξη της περιόδου 2014-2020 ενδέχεται να εξακολουθήσουν να κυριαρχούν τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές μοναδικής χρηματοδότησης.

Στα εργαλεία παροχής συνδρομής και διευκόλυνσης αυτής της διαδικασίας μεταβολής περιλαμβάνεται ο προγραμματισμός των ακόλουθων στοιχείων:

- Εθνικά νομικά πλαίσια που παρέχουν εναρμονισμένους κανόνες μεταξύ των συστημάτων παροχής πόρων.
- Στήριξη προς τα ενδιαφερόμενα μέρη για την ανάπτυξη ικανοτήτων ώστε να βοηθηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι να κατανοήσουν τις διάφορες υφιστάμενες προοπτικές και επιχειρησιακές πραγματικότητες.
- Τακτικές συνεδριάσεις συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν στα διάφορα συστήματα χρηματοδότησης. Η εν λόγω συνεργασία θα πρέπει να λαμβάνει χώρα μεταξύ ομολόγων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και μπορούν να προγραμματιστούν εργαλεία επικοινωνίας για την ενθάρρυνση του διαλόγου με στόχο τον εντοπισμό προκλήσεων, την υπέρβαση εμποδίων και την παροχή συνδρομής στη ροή προσιτών ευκαιριών πολλαπλής χρηματοδότησης.

Εάν υιοθετηθεί η προσέγγιση πολλαπλής χρηματοδότησης, συνιστάται η επιλογή ΟΤΠ να πραγματοποιηθεί με συντονισμένη διαδικασία. Η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε να περιλαμβάνει κοινές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ή μια επιτροπή επιλογής σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο με αντιπροσώπους από τα διάφορα ταμεία.

Επιλογές συμμετοχής ενδιάμεσων φορέων στη διοίκηση του LEADER είναι επίσης δυνατές για την περίοδο 2014-2020. Οι επιλογές αυτές μπορούν να προγραμματιστούν με διττούς στόχους ώστε:

- να παρέχουν μια μονοαπευθυντική υπηρεσία με την οποία οι ομάδες LEADER θα έρχονται σε επαφή όσον αφορά τη χρηματοδότησή τους (είτε από πολλαπλές πηγές είτε από μοναδική πηγή) και, εξίσου σημαντικό,
- να μειώνουν τους κινδύνους υπερβολικού φόρτου των διαχειριστικών αρχών με καθήκοντα διοικητικής επεξεργασίας. Το τελευταίο θα βοηθούσε τις διαχειριστικές αρχές να διατηρήσουν τον στρατηγικό εποπτικό τους ρόλο στην επίβλεψη του συντονισμού και της ποιότητας της υλοποίησης του LEADER.

Οι ενδιάμεσοι φορείς είναι επίσης σε καλύτερη θέση να ανταποκριθούν στις εκκλήσεις των συμμετεχόντων στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ να καταβληθεί προσπάθεια ώστε να προγραμματιστούν ευκολότερες διαδικασίες για μικρότερα σχέδια. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό / τη μεταφορά ορθών πρακτικών σε τέτοιου είδους διαδικασίες.

Βασικά σημεία του προγραμματισμού ΠΑΑ σχετικά με την επίτευξη βιώσιμων σχέσεων μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών ανά περιοχή με τη χρήση μεθοδολογιών LEADER:

- Θα πρέπει να αναπτυχθούν επαρκείς ικανότητες ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι πόροι του LEADER θα δαπανηθούν για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονταν.
- Η δημιουργία θέσεων εργασίας θα αποτελέσει σημαντικό στόχο του LEADER.
- Θα πρέπει να παρασχεθεί βοήθεια στις ομάδες LEADER ώστε να κινηθούν προς τη λήψη πολλαπλής χρηματοδότησης με τους δικούς τους ρυθμούς.
- Οι ενδιάμεσοι φορείς μπορούν να προσφέρουν χρήσιμη υποστήριξη τεχνικής συνδρομής στις ομάδες LEADER και στις αρχές ΠΑΑ.

Συμπληρωματικές πληροφορίες:

Το σύνολο της τεκμηρίωσης που παρουσιάστηκε στο σεμινάριο Επιτυχούς Προγραμματισμού διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση:

http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/seminars-and-conferences/successful-programming_en/en/successful-programming_en_home.cfm

doi:10.2762/52480

ISBN 978-92-79-28907-1

9 789279 289071

Υπηρεσία Εκδόσεων